

ΕΘΝΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΑΘΗΝΩΝ 1929-1994

Οι προτιμήσεις των πολιτών και η χρήση των υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας: ευρήματα από την έρευνα «Υγεία & Ευημερία»

Παναγιώτα Ναούμ, Τομέας Οικονομικών της Υγείας, Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας

Εισαγωγή

- Η συλλογή στοιχείων σχετικών με τη χρήση των υπηρεσιών υγείας αποτελεί βασικό συστατικό της τεκμηριωμένης πολιτικής για την υγεία.
- Η κατανόηση των κύριων διαστάσεων της ζήτησης, όπως αυτές καταγράφονται μέσα από την αποτύπωση των τάσεων της χρήσης υπηρεσιών υγείας, επιτρέπει στην ερευνητική κοινότητα και στους αρμόδιους λήψης αποφάσεων τη διαμόρφωση εκτιμήσεων σχετικά με τη μελλοντική χρήση υπηρεσιών υγείας, προσφέρει τη δυνατότητα για καλύτερη κατανόηση των αναγκών του πληθυσμού, αλλά και για επανασχεδιασμό και προσαρμογή του δικτύου διανομής των υπηρεσιών υγείας καθώς και των διαθέσιμων για την υγεία πόρων.

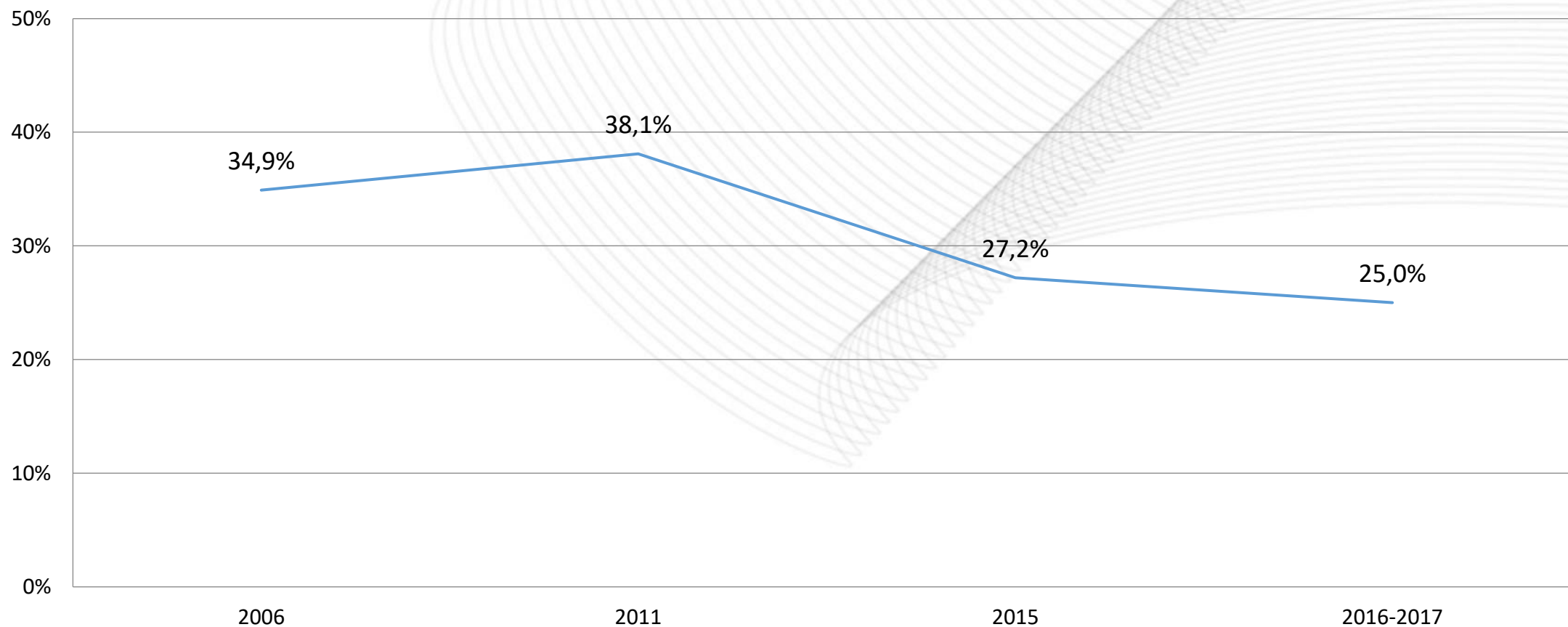
Έρευνα «Υγεία & Ευημερία»

- Εργαλεία της έρευνας
  - Ανώνυμο δομημένο ερωτηματολόγιο
  - Ερωτήσεις κλειστού τύπου
  - Τηλεφωνικές συνεντεύξεις
- Επιλογή δείγματος
  - Ενήλικος πληθυσμός χώρας
  - Μέθοδος αναλογικής στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας
- Δεδομένα από 6 κύματα:
  - 2006, 2011, 2015α, 2015β, 2016, 2017

Περίγραμμα αποτελεσμάτων

- Χρήση υπηρεσιών υγείας λόγω ύπαρξης προβλήματος υγείας
  - Λόγοι χρήσης
  - Είδος υπηρεσιών υγείας
  - Κριτήρια επιλογής υπηρεσιών ΠΦΥ
- Μη χρήση υπηρεσιών υγείας παρά την ύπαρξη προβλήματος υγείας
  - Λόγοι μη χρήσης
- Ανικανοποίητες ανάγκες φροντίδας υγείας

Χρήση υπηρεσιών υγείας λόγω εμφάνισης προβλήματος υγείας κατά τον τελευταίο μήνα

Λόγοι χρήσης πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας κατά τον τελευταίο μήνα (δυνατότητα πολλαπλής επιλογής)

	2006	2011	2015	2016-2017
Συμπτώματα, αδυναμία ή ενόχληση (παροδική αρρώστια)	21,1%	28,9%	47,7%	45,5%
Αντιμετώπιση χρόνιου νοσήματος	29,3%	19,7%	26,4%	28,3%
Προληπτικές εξετάσεις	29,6%	34,0%	27,3%	20,2%
Αναγραφή συνταγών	46,2%	49,0%	31,9%	23,5%
Εργαστηριακές εξετάσεις	24,3%	28,0%	26,0%	17,2%
Άλλη αιτία	4,1%	3,9%	1,9%	2,6%

Είδος υπηρεσιών υγείας που επισκέφθηκαν οι ερωτώμενοι κατά τον τελευταίο μήνα (δυνατότητα πολλαπλής επιλογής)

	2011	2015	2016-2017
Ιδιώτης γιατρός συμβεβλημένος με το ασφαλιστικό ταμείο του ερωτώμενου	16,9%	11,2%	10,5%
Ιδιώτης γιατρός μη συμβεβλημένος με το ασφαλιστικό ταμείο του ερωτώμενου	10,2%	7,5%	7,9%
Ιδιωτικό διαγνωστικό κέντρο	6,2%	4,9%	5,1%
Εξωτερικά ιατρεία ή Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών ιδιωτικού νοσοκομείου/κλινικής	0,8%	1,3%	1,1%
Εξωτερικά ιατρεία ή Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών δημόσιου νοσοκομείου/κλινικής	6,1%	7,9%	6,3%
Κέντρο υγείας/Περιφερειακό ιατρείο	6,3%	1,8%	1,8%
Πολυιατρεία ασφαλιστικού ταμείου	5,9%	1,7%	1,8%
Κοινωνικό ιατρείο	-	0,3%	0,0%

Χρήση/επιλογή μεταξύ ιδιωτικής και δημόσιας υπηρεσίας ΠΦΥ με βάση την ύπαρξη (ή μη) οικονομικών δυσκολιών

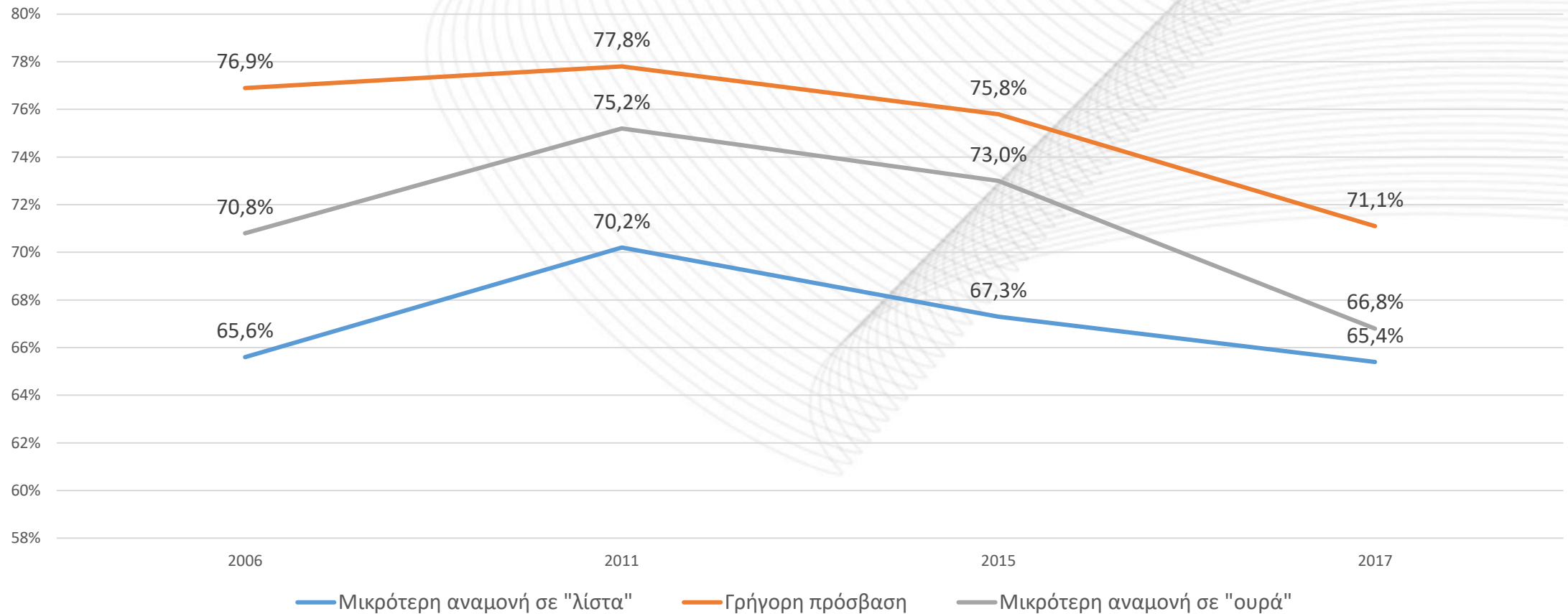
		2015α	2015β	2016	2017
Ύπαρξη οικονομικών δυσκολιών	Ιδιωτική υπηρεσία ΠΦΥ*	21,0%	22,0%	22,5%	15,8%
	Δημόσια υπηρεσία ΠΦΥ**	11,7%	13,2%	14,7%	9,3%
Χωρίς ύπαρξη οικονομικών δυσκολιών	Ιδιωτική υπηρεσία ΠΦΥ*	18,3%	14,3%	19,3%	16,8%
	Δημόσια υπηρεσία ΠΦΥ**	9,8%	7,9%	6,6%	5,7%

*Ιδιωτική υπηρεσία ΠΦΥ: ιδιώτης γιατρός (μη) συμβεβλημένος με το ασφαλιστικό ταμείο του ερωτώμενου, ιδιωτικό διαγνωστικό κέντρο, εξωτερικά ιατρεία ή ΤΕΠ ιδιωτικού νοσοκομείου/κλινικής

**Δημόσια υπηρεσία ΠΦΥ: εξωτερικά ιατρεία ή ΤΕΠ δημόσιου νοσοκομείου/κλινικής, κέντρο υγείας, περιφερειακό ιατρείο, πολυιατρεία ασφαλιστικού ταμείου

Κριτήρια επιλογής υπηρεσιών ΠΦΥ

Κριτήρια επιλογής υπηρεσιών ΠΦΥ ανά εισοδηματική κατηγορία

	Μικρότερη αναμονή σε «λίστα»	Γρήγορη πρόσβαση	Μικρότερη αναμονή σε «ουρά»
Καθόλου εισοδήματα	63,2%	63,6%	59,1%
Έως 500€	47,2%	62,0%	55,2%
501 - 1.000 €	65,5%	71,7%	68,2%
1.001 - 1.500 €	67,7%	70,1%	68,6%
1.501 - 2.000 €	69,4%	76,5%	71,5%
2.001 - 3.000 €	68,6%	70,8%	62,2%
Πάνω από 3.001 €	83,1%	82,3%	80,6%

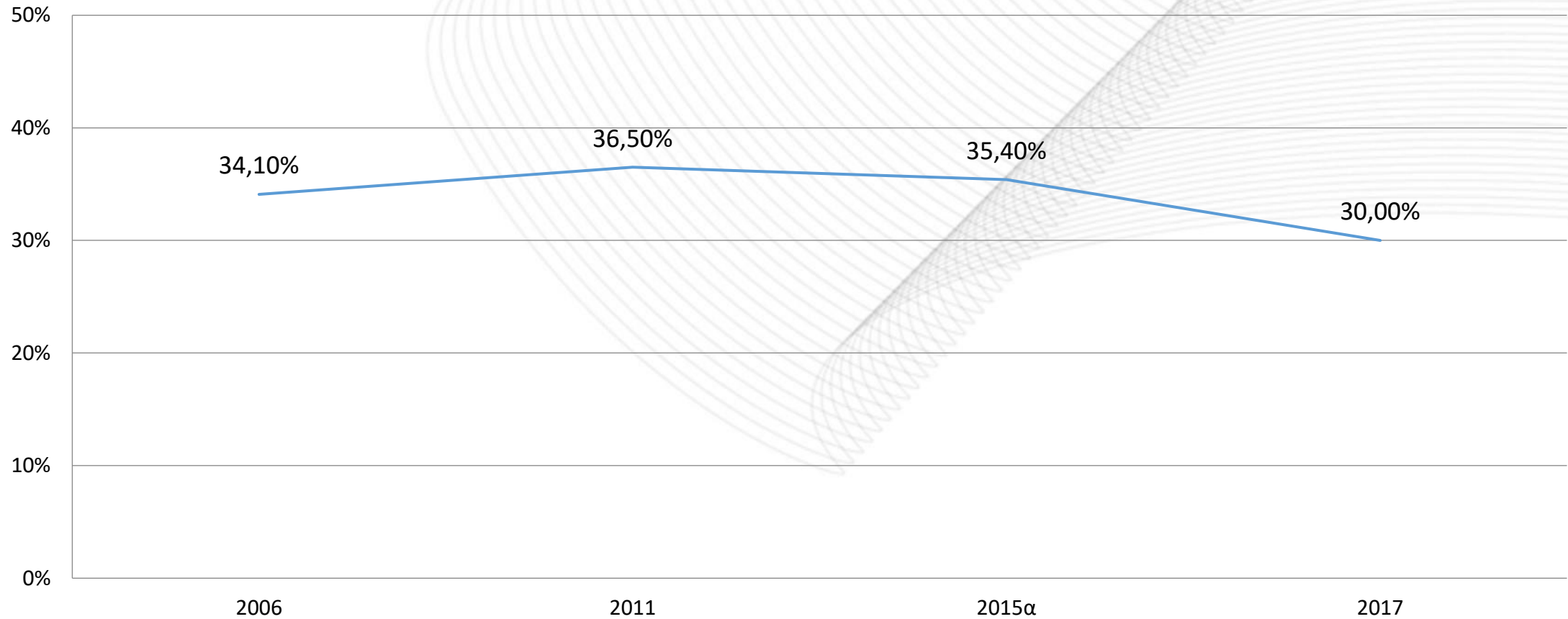
Ο κανόνας «80-20» (Αρχή Pareto)

Το 80% των επισκέψεων σε πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας για προληπτικές εξετάσεις, παροδικές αρρώστιες, χρόνια νοσήματα, συνταγογράφηση και εργαστηριακές εξετάσεις αντιστοιχούσαν στο 45,0%, 31,6%, 26,8%, 37,3%, 41,3% όλων των υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, αντίστοιχα.

n= Αριθμός πληθυσμού υπεύθυνος για το 80% της χρήσης (%σύνολο του πληθυσμού της μελέτης)	Υποθετικά αποτελέσματα σύμφωνα με την αρχή του Pareto	Αποτελέσματα της παρούσας μελέτης
Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας		
• Προληπτικές εξετάσεις	n= 187 (20%)	n= 421 (45.0%)
• Παροδική ασθένεια	n= 187 (20%)	n= 295 (31.6%)
• Χρόνιο νόσημα	n= 187 (20%)	n= 251 (26.8%)
• Αναγραφή συνταγών	n= 187 (20%)	n= 349 (37.3%)
• Εργαστηριακές εξετάσεις	n= 187 (20%)	n= 387 (41.3%)
Νοσοκομειακή περίθαλψη	n= 187 (20%)	n= 175 (18.7%)

Κύμα 2015α

Μη χρήση πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας παρά την ύπαρξη προβλήματος υγείας

Λόγοι μη χρήσης πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας παρά την ύπαρξη προβλήματος υγείας (δυνατότητα πολλαπλής επιλογής)

	2011	2015α	2017
Θεωρήσατε ότι δεν είχατε κάτι σοβαρό και άρα δεν ήταν απαραίτητο να επισκεφτείτε κάποια υπηρεσία υγείας	58,5%	32,1%	46,8%
Δεν είχατε δυνατότητα πρόσβασης σε κάποια υπηρεσία υγείας λόγω αδυναμίας πληρωμής	8,2%	27,4%	34,2%
Θεωρήσατε ότι απλά χρειαζόταν χρόνος για να βελτιωθεί η κατάσταση υγείας σας	44,8%	20,2%	17,4%
Ξέρατε τι να κάνετε λόγω προηγούμενης επαφής με το πρόβλημα υγείας (χρόνιο ή μη)	22,3%	12,7%	9,6%
Δεν είχατε τον χρόνο να επισκεφτείτε κάποια υπηρεσία υγείας	10,1%	6,1%	6,0%
Θεωρείτε ότι πρέπει να αποφεύγετε τις επισκέψεις σε γιατρό όποτε αυτό είναι δυνατό	12,5%	6,3%	5,3%
Δεν είχατε δυνατότητα πρόσβασης σε κάποια υπηρεσία υγείας λόγω απόστασης	6,9%	7,8%	4,6%
Έστω κι αν δεν γνωρίζατε για το πρόβλημα υγείας που αντιμετωπίζατε θεωρήσατε ότι μπορείτε να φροντίσετε τον εαυτό σας ώστε να βελτιωθεί η κατάσταση της υγείας σας	9,7%	4,3%	4,4%

Μη χρήση ΠΦΥ και εισόδημα (μηνιαίο)

	2006	2017	Μεταβολή (%)
Καθόλου εισοδήματα	41,3%	56,3%	+36,3%
Έως 500€	46,3%	43,0%	-7,1%
501 - 1.000 €	37,5%	30,4%	-18,9%
1.001 - 1.500 €	32,6%	30,9%	-5,2%
1.501 - 2.000 €	29,2%	29,3%	0,3%
2.001 - 3.000 €	36,8%	22,6%	-38,6%
Πάνω από 3.001 €	32,6%	13,0%	-60,1%

Ποσοστά μη χρήσης υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας κατά τον τελευταίο χρόνο παρά την ύπαρξη προβλήματος υγείας λόγω αδυναμίας πληρωμής ανά εισοδηματική κατηγορία

	2006	2017
Καθόλου εισοδήματα	33,3%	88,9%
Έως 500€	20,5%	55,1%
501 - 1.000 €	8,1%	40,6%
1.001 - 1.500 €	2,9%	21,9%
1.501 - 2.000 €	1,6%	21,2%
2.001 - 3.000 €	0,0%	21,4%
Πάνω από 3.001 €	2,4%	16,7%

Ανικανοποίητες ανάγκες φροντίδας υγείας

Table 6 MLR model results

Unmet healthcare needs due to financial reasons	Odds ratio	Std. Err.	z	P > z	95 % Confidence interval	
Year of Study	1.441	0.147	3.580	0.000	1.179	1.761
Income (1 vs. 2+)	2.649	0.888	2.900	0.004	1.373	5.113
Income (2vs. 3+)	4.895	0.870	8.930	0.000	3.455	6.935
Income (3vs. 4+)	2.614	0.328	7.650	0.000	2.043	3.343
Income (4vs. 5+)	1.925	0.271	4.650	0.000	1.460	2.537
Income (5vs. 6+)	2.293	0.421	4.520	0.000	1.601	3.286
Income (6vs. 7)	2.152	0.621	2.660	0.008	1.223	3.788
Educational Level (1 vs. 2+)	1.728	0.415	2.280	0.023	1.080	2.765
Educational Level (2vs. 3+)	2.086	0.302	5.080	0.000	1.570	2.771
Educational Level (3vs. 4+)	1.268	0.158	1.900	0.057	0.993	1.620
Educational Level (4vs. 5+)	1.261	0.260	1.120	0.261	0.842	1.890
Educational Level (5vs. 6+)	1.034	0.234	0.150	0.883	0.664	1.611
Educational Level (6vs. 7)	0.708	0.225	-1.090	0.278	0.379	1.321
Unemployed	1.490	0.252	2.360	0.018	1.070	2.076
Retired	1.094	0.141	0.690	0.488	0.849	1.408
Homemaker	1.301	0.180	1.920	0.055	0.994	1.703
Student, Soldier	0.726	0.186	-1.250	0.211	0.440	1.199
Other Occupation	0.137	0.146	-1.870	0.062	0.017	1.104
Public Insurance	0.448	0.096	-3.730	0.000	0.294	0.683
Private Insurance	0.715	0.111	-2.150	0.031	0.526	0.970
constant	0.723	0.168	-1.400	0.162	0.459	1.139

Δεδομένα 2006 & 2011

Ανικανοποίητες ανάγκες φροντίδας υγείας οφειλόμενες σε οικονομικά αίτια σε περίοδο ύφεσης

Results of the multiple logistic regression model					
Variable	OR	Std. Error	p-value	95% CI	
Gender	2.196	0.259	0.000	1.743	2.766
Educational level	0.770	0.065	0.002	0.653	0.909
Existence of chronic health problems	1.407	0.163	0.003	1.121	1.765
Frequency of economic problems	1.992	0.188	0.000	1.655	2.397
Degree of economic difficulties	1.858	0.121	0.000	1.636	2.110

Κύμα 2016

Συμπεράσματα

- Η επιδείνωση της υγείας του πληθυσμού, η οποία παρατηρείται στη χώρα, έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των αναγκών για φροντίδα υγείας.
- Η μείωση της χρηματοδότησης της υγείας οδηγεί σε μείωση της διαθεσιμότητας των υπηρεσιών του συστήματος υγείας προς τους πολίτες.
- Αύξηση της συμμετοχής των ασθενών στη δαπάνη για χρήση υπηρεσιών υγείας, σε συνδυασμό με την οικονομική δυσπραγία σημαντικής μερίδας του πληθυσμού → εμφανής αύξηση των ανικανοποίητων αναγκών για φροντίδα υγείας.
- Παρατηρούνται έντονες ανισότητες μεταξύ των υψηλότερων και χαμηλότερων εισοδηματικών κατηγοριών, γεγονός που έχει οδηγήσει τους οικονομικά ασθενέστερους στις δημόσιες υπηρεσίες υγείας προκειμένου να μειώσουν τη δαπάνη τους για υγεία.
- Ως εκ τούτου, κρίνεται υψίστης σημασίας η διαμόρφωση τεκμηριωμένης πολιτικής υγείας προκειμένου να διασφαλιστεί η επαρκής χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας, η ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε αυτές και ακολούθως να επιτευχθεί η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των διαφορετικών κοινωνικοοικονομικών ομάδων του πληθυσμού

Ευχαριστώ για την προσοχή σας